

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۳/۰۸/۲۷

لیکونکی: پروفیسور ماوریک اوکولی «Prof.Mauric Okoli»

ژباړونکی: پوهندوی دوکتور سیدحسام «مل»

جیوپولیتیک

په نوي رامینځته کیدونکی نړۍ کې بریکس د ډالرو د کمولویا د لیری کولو په لټه کې

منبع اودخپریډو نیټه: گلوبال ریسرچ «2023-08-24»

Geopolitics: BRICS De-dollarizing Emerging New World

د BRICS د پنځو غړو (برازیل، روسیه، هند، چین او سویلي افریقا) لپاره، د ډالرو کمول د انګلیسي لغتونو په منځ کې وروستی عامه کلمه ګرځیدلې. د جوهانسبرګ د ۱۵مې بریکس سرمشریزې غونډې څخه چې د نړۍ د جنوبي هېوادونو سره د سوداګرۍ او پانګونې په برخه کې د متقابل عمل د پیا وړتیا په لاره کې ډېر مهم ګام ګڼل کېږي، د بریکس هېوادونو د پنځو هېوادونو مشرانو د بریکس هېوادونو د همکارۍ د موندلو لپاره خپل لومړیتوب وټاکه. د دوی خپل مشترک اسعارو د دې لپاره چې په نوي رامینځته شوي نړۍ کې د متحده ایالاتو په ډالر تکیه ونکړي.

د پوهیدو وړ ده، لومړنی دلیل د متحده ایالاتو له تسلط او نړیوال تسلط څخه لیرې څرګندول دي. BRICS په حقیقت کې غواړي چې د نړیوالواریکو دستونزو د کمولو لپاره اسانیا وې برابرې کړي، د متقا بلو ګټو په اړه د مسلو په حل کولو کې یو بل سره مرسته وکړي او په راتلونکي کې د سوداګریزو راکړو ورکړو لپاره چې اوس د BRICS مشترکه اسعارو په نوم یادېږي. دا پوښتنه لا دمخه په وروستي جامع سند کې شامله شوي چې په سویلي افریقا کې د اګست د «22-24» تاریخي غونډې وروسته د اتحادیې عمومي لارښوونې او اصول ټاکي.

د پاڼو شمیره: له 1 تر 5

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

پوتین په یوه مجازي وینا کې د لویدیځو هیوادونو د بندیزونو په سیاست هم نیوکه وکړه او ویی ویل چې دا ډول کرني نړیوال اقتصادي وضعیت ته جدي زیان رسوي. هغه ویل چې دخپلواکو هیوادونو د شتمنیو کنګل کول د آزادي سوداګرۍ او اقتصادي همکاريو له اصولو څخه سرغړونه ده.

پوتین ویل چې د اتحادیې د غړو هیوادونو د اسعارو د با سکیت پر اساس د نړیوال زیرمو اسعارو رامینځته کولو هڅې روانې دي. ځینې کارپوهان په دې باور دي چې دا ډول اسعارو ممکن د BRICS هیوادونه د ډالرو او یورو په حل کې د بندیزونو خطرونو څخه خوندي کړي.

د اقتصادي اړیکو د ډالري کمولو هد ف او نه بدلیدونکی بهیر په چټکۍ سره مخ په زیاتیدو دی. روسیه د متقابل جورجیای او پولې او مالي کنټرول لپاره د اغیزمن میکانیزم د ښه کولو لپاره سخت کار کوي. د پا یلي په توګه، د BRICS د ننه د صادراتو او وارداتو په عملیا تو کې د متحده ایالاتو ډالر ونډه په کمیدو ده؛ تیر کال دا یوازې 28.7 سلنه و، د روسیې د مشر په وینا.

روسیې تل د غړو هیوادونو تر منځ د سوداګرۍ د متحده ایالاتو له ډالرو څخه لرې او ملي اسعارو ته د بدلولو غوښتنه کړې، دا داسې پروسه چې د BRICS نوی پراختیا یی بانک به لوی رول ولوبوي.

هغه ویل، "زموږ د اقتصادي اړیکو د ډالرو د کمولو هد ف، نه بدلیدونکی بهیر په چټکۍ سره مخ کیږي". هغه دغه راز له برکس څخه وغوښتل چې په نړیوال پولې سیستم کې خپل رول زیات کړي او د ملي اسعارو استعمال پراخ کړي. د پام وړ روسیه چې د BRICS د بنسټ ایښودونکو څخه یو دی، د سازمان تر شا او د یو متحد ځواک په توګه کار کوي، او په لویه کچه دا معلومه کوي چې د راتلونکي لپاره یې رول پیاوړی شوی.

د چین د دولت رئیس **شي جین پینګ** د درېیم ځل لپاره په جنوبي افریقا کې د بریکس په سرمشریزه غونډه کې ګډون وکړ. ځانګړی توپیر دا دی چې د 2023 په دې سرمشریزه کې نړۍ د ګډوډۍ او چټک بدلون نوي دور ته ننوتلې ده.

مور په یوه مهم وخت کې راتول شوي یو چې خپلې تیرو لاسته راوړنو ته وده ورکړو او د بریکس همکارۍ لپاره نوی راتلونکی پړانیزو. مور باید د اقتصادي ودې د پیاوړتیا لپاره سوداګریزې او مالي همکارۍ ژورې کړو، "هغه ټینګار وکړ". مور اړتیا لرو چې د نوي پراختیا یی بانک رول په بشپړه توګه وکاروو، د نړیوالو مالي او پولې سیستمونو اصلاحاتو ته وده ورکړو، او د مخ پر ودې هیوادونو استازیتوب او غږ زیات کړو".

د چین د دولت رئیس **شي جین پینګ** د یوې مقالې په انګریزي بڼه کې چې سرلیک یې دی چې د بریکس هیوادونو تر ۱۵مې سرمشریزې مخکې په پراخه توګه د جنوبي افریقا په رسنیو کې د ستا ر، کیپ ټایمز او دي په شمول د جنوبي افریقا په رسنیو کې د چین-جنوبي افریقا دوستۍ او همکارۍ د سترې بېرۍ تګ راتګ خپور شو Mercury. او همدارنګه Independent Online هم د څو اړخیزیم عملی مفهوم په ګوته کړی او د یو ډیر عادلانه او مساوی نړیوال نظم د جوړولو لپاره فشار راوړی.

د جنوبي افریقا شرکتونه هم د چین په بازار کې د پانګونې لپاره سیا لي کوي چې د سوداګرۍ له پراخو فرصتونو څخه ګټه پورته کړي او د چین په اقتصادي وده کې یې مهم رول لوبولی دی. د چین او جنوبي افریقا ترمنځ اړیکې په نوي تاریخي پړاو کې ولاړې دي. دا د دوه اړخیزو حدودو څخه بهر تللی او په زیاتیدونکي توګه مهم نړیوال نفوذ لري.

برکس: یو نوی نړیوال اقتصادي او سوداګریز ځواک دی؟

چین او سویلي افریقا باید د ورته نظریا تو شریک ملګري وي. لکه څنګه چې یو پخوانی چینایي مثل دی، "د سمې تګلارې سره جوړ شوی ملګرتیا د واټن مخنیوی کوي؛ دا د ګلو څخه غټ او د فلزاتو او ډبرو څخه قوي دی. له همدې امله، د حکومتدارۍ په اړه د تجربو شریکولو ته اړتیا ده، او د عصري کولو لپاره د یوې لارې په لټولو کې چې د دواړو اړوندو ملي شرایطو سره سمون لري یو بل سره په کلکه ملاتړ وکړي.

"مور باید له تسلط څخه ویره ونه لرو، او له یو بل سره د ریښتیني شریکانو په توګه کار وکړو ترڅو د بدلیدونکي نړیوال منظري په اوږدو کې اړیکې پرمخ بوځي. په تېره یوه بېرۍ کې د ژورو بدلونونو په وړاندې چې نه لیدل کېږي، د چین او افریقا ترمنځ پیاوړې اړیکې به د نړیوال پرمختګ لپاره لا نوره نوي محرکات برابر کړي او د نړۍ د لا زیاتي ثبات ضمانت وکړي. راتلونکو 25 کلونو ته سترګې په لار، "هغه په مقاله کې لیکلي.

د پانو شمېره: له 2 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راوبولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

د هند لومړي وزير **نريندرا مودي** هم د نړۍ د کرکيچونو او شخړو سره د مبارزې په برخه کې د BRICS اوسنی اهمیت په گوته کړ، مگر تر ټولو مهم د اقتصادي ننګونو په منځ کې د ډالرو کمول".

په 2009 کې، کله چې د بریکس لومړی سرمشريزه جوړه شوه، نړۍ یوازې د لوی ما لي بحران څخه راوتلې وه. په هغه وخت کې BRICS د نړیوال اقتصاد د لپاره د امید د کرن په توګه راڅرګند شو. په اوسني وخت کې، د اقتصادي همکارۍ د ستراتیژيو د جوړولو لپاره، په ځانګړې توګه په سیمه ایزو اسعارو کې د سوداګریزو جوړجاړي د زیاتوالي او د BRICS پراختیا.

د برازیل ولسمشر لویز اناسیو لولا دا سلوا باور لري چې نړۍ به په راتلونکو کلونو کې لوی بدلونونه وګوري. "کله چې مور د برازیل او بریکس په اړه خبرې کوو، مور دا په ډاګه کوو چې د نوي نړۍ رامینځته کول ممکن دي. مور نه غواړو له چا سره بحث وکړو. مور د براعظمو ترمنځ ادغام او د ټولو لپاره مساوي شرایط غواړو، **"لولا دا سلوا** وویل.

د هغه په وینا، د خصوصي سکتورونو تر منځ د مشارکت رامنځته کول د بریکس یو ډېر اړوند اړخ دی چې د هېوادونو ترمنځ اړیکو ته ژوند او دوام ورکوي، په نړیوال اقتصاد کې ګډون د دولتونو او حکومتونو د مشرانو له لومړۍ سرمشريزې راهیسې پراخ شوی دی.

مور لا دمخه د G7 څخه تیر شوي یو، او مور اوس د پیرودلو ځواک برابرولو کې د نړۍ 32٪ GDP حساب کوو. وړاند وینې بڼې چې راپورته کېدونکې او پرمختللي بازارونه به په راتلونکو کلونو کې د ودې لوړه کچه وړاندې کړي، "هغه په خپله وینا کې څرګنده کړه.

د IMF په وینا، پداسې حال کې چې د صنعتي هېوادونو وده تمه کېږي په 2022 کې له 2.7٪ څخه په 2024 کې 1.4٪ ته راښکته شي، د مخ پر ودې هېوادونو لپاره تمه کېږي سرکال او راتلونکي 4٪. دا بڼې چې د اقتصاد تحرک په نړیوال سویل کې دی - او برکس د هغې محرک ځواک دی. د برکس سره د برازیل ټوله سوداګري په 2009 کې د 48 ملیارد ډالرو څخه په 2022 کې 178 ملیارد ډالرو ته لوړه شوه - د ګروپ له رامینځته کېدو راهیسې 370٪ وده.

په برازیل کې د BRICS مستقیم بهرنۍ پانګونې سټاک د 2012 او 2021 ترمنځ 167٪ زیات شوی، 34.2 ملیارد ډالرو ته رسېدلی. نن ورځ، د بلاک څخه نږدې 400 شرکتونه په برازیل کې فعالیت کوي. د نوي پراختیایي بانک د جوړولو پریکړه د مخ پر ودې اقتصادونو ترمنځ د اغیزمنې همکارۍ لپاره یو مهم ګام و. ګډ بانک با ید د هغو پروژو په تمویل کې یو نړیوال مشر وي چې تر ټولو جدي ننګونې په گوته کوي.

په استدلال کې، ولسمشر د BRICS نوي پراختیا یې بانک (NDB) ته د یوې لارې په توګه اشاره وکړه چې د خپلو تمویل بدیل وړاندیز کوي، چې د مخ پر ودې هېوادونو اړتیاو سره مناسب وي. د BRICS غړو ترمنځ د سوداګرۍ او پانګونې راکړې ورکړې لپاره د پیسو رامینځته کول زموږ د تادیې اختیارونه زیاتوي او زموږ زیانونه کموي، "هغه ټینګار وکړ چې مخ پر ودې هېوادونه نړیوال ما لي سیستم ته اړتیا لري چې د نابرابرۍ د تغذیې پرځای د جوړښتي بدلونونو پلي کولو کې مرسته وکړي.

په محلي اسعارو کې د تا دیا تو د سرچینو متنوع کولو او د خپلو شریکانو او غړو شبکې پراخولو سره، NDB د مخ پر ودې هېوادونو ترمنځ د همکارۍ د ودې لپاره یو ستراتیژیک پلیټ فارم دی. په دې ستراتیژۍ کې، د افریقا پراختیایي بانک سره بشکلتیا به مرکزي وي. په څو اړخیزه کچه، BRICS د یو داسې ځواک په توګه ولاړ دی چې د یوې عادلانه، ډیر وړاندوینې وړ، او مساوي نړیوال تجارت لپاره کار کوي. د ډسمبر تر میاشتې پورې، برازیل به د G20 مشري ونیسي. په G20 Troika کې د BRICS د دريو غړو شتون به زموږ لپاره یو ښه فرصت وي چې هغه مسلو ته وده ورکړو چې د نړیوال سویل سره علاقه لري.

د مختلفو راپورونو په لوستلو سره، **پیټر کوپنګ**، په نړیوال بانک کې د نړیوال کولو لپاره د څیړني مرکز (CRG) پخوانی لور پوری اقتصاد پوه، په قانع کولو سره استدلال کوي چې ډیری یې BRICS ته د لویدیځ،

د پانو شمېره: له 3 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیړ و لولئ

بنديزونو، د ډالرو له لگولو څخه د نجات په توگه گوري. د پور له غلامۍ څخه - د سوداگريزو محدوديتونو څخه... په بهرنيو هيوادونو کې د دوی د اسعارو د زيرمو د بشکاره غلا څخه.

د ريزرو(زيرمو) فنونو او سرو زرو ډيری وخت لويديځ غلا ته د يوې کرښې په توگه!... مگر ايا دا د بريکس هدف دی - د لويديځ له وروستي بريد څخه چې د متحده ايالاتو او د هغې د بادارانو - اروپايانو لخوا رهبري کيږي پناه ورکول دي؟ او ايا دا سمه ده - چې د بريکس ځيني مشران په دوامداره توگه د متحده ايالاتو او د بريکس د قوي مرکز - **چين او روسيې** تر مينځ ناندري کوي. **مودي**، د بيلگې په توگه، داسې بريښي چې هر هغه کمپ ته چې لويديځ يا ختيځ - هغه احساس کوي چې هغه ته ډيرې گټې ورکوي. خپل لاس اوږدوی

کوينيگ زياته کړه چې د بريکس ډيری هيوادونه لاهم د دوی د زيرمو اسعارو لويه برخه په متحده ايالاتو - ډالر تکيه کوي، د سوداگري اصلي اسعارو. د ډيرو لپاره د ډالرو کمول په شپه کې نه پيښيږي.

له همدې امله، يو گډ ستراتيژي ته اړتيا ده. د ډالر سره د پيل کولو او مخنيوي لپاره - د BRICS غړو) او حتی د BRICS څخه بهر (د ډالرو پرځای د محلي اسعارو سره تجارت. دا نسبتاً اسانه دی، د بيلگې په توگه چين او ارجنټاين دا د ننوتلو وخت لپاره ترسره کړي. په لنډه او منځنۍ موده کې - هغه څه چې کيدای شي مرسته وکړي او يو اړتيا وي، د BRICS د سوداگري مشترکه اسعارو درلودل دي.

په تدريجي ډول په امريکايي ډالرو کې د سوداگري څخه ليري شوي، او پر ځای يې هيوادونو په خپلو محلي اسعارو، يا د سوداگريزو شريکانو لخوا د عام استعمال اسعارو، د بيلگې په توگه د چينايي يوآن په توگه تجارت غوره کړ. لاتيني امريکا - په ځا نگرې توگه ارجنټاين، برازيل، مکسيکو، وينزويلا - په دوامداره توگه د ډالر څخه د مخنيوي لپاره محلي اسعارو يا چينايي يوآن کاروي. د ډالرو څخه ډډه کول د متحده ايالاتو بنديزونو څخه د ځان د ساتنې لپاره خورا مهم دی. په زياتيدونکي توگه ډير هيوادونه به د سوداگري دا نوی طريقه وکاروي - مساوي او سوله ايز لاری چاری.

د ترکيې ډان ورځپاڼې ليکلي، چې تېر کال وروسته له هغه چې امريکا پر روسيې مالي بنديزونه ولگول، د ډالرو بې ارزښته گړندی شوي ده. د بريکس هيوادونه مجبور دي چې د غير ډالر اسعارو په کارولو سره معامله وکړي. د اوکراين د جگړې له پيل وروسته، روسيې، ايران، برازيل، ارجنټاين او بنگله دېش د امريکا پر وړاندې مات شول او په سوداگري کې يې د ډالر پر ځای چينايي يوآن وکاراوه.

د ډالرو د کمولو څلور لاملونه:

- په يو واحد اسعارو باندې ډير تکيه، د متحده ايالاتو پولي پالیسي کې بدلونونه، او د متحده ايالاتو احتمالي بنديزونه يا محدود يتونه خطرونه لري. برسېره پر دې، د متحده ايالاتو و حکومت د ډيرو کلونو لپاره د بوديجې لوی کسر چلوي. او دا د انفلاسيون او د ډالر ارزښت په اړه اندېښنې راپورته کوي.
- متحده ايالات په وروستيو کلونو کې په ډيرو جيوپوليتيکو شخړو کې ښکېل دي، په عمده توگه د عراق او افغانستا ن جنگونه. دا شخړې د متحده ايالاتو او نورو هيوادونو ترمنځ د تاو تريخوالي په پايله کې رامینځته شوي چې ځيني هيوادونه د ډالرو کارولو ته لږ ليوالتيا لري.
- چين چې د نړۍ دوهم لوی اقتصاد د او د نړۍ په سوداگري کې مخ په زياتيدونکي نفوذ لرونکی لوبغاړی دی، د ډالر د بدیل په توگه د اسعارو کارولو ته هڅوي.
- کرپټو اسعارو لکه بټکوين، چې د حکومت تر کنټرول لاندې نه دي، د هغو کسانو لپاره په زړه پورې شوي چې د ډالر لپاره د بدیل په لټه کې دي.

د نړيوال اسعارو د پوښتنې په اړه ډيری دلېلونه او بحثونه شتون لري. مگر يو بل په زړه پورې تحليلي پايله دلته ده. **مايکل جی پلمر**، د SAIS اروپا رييس او د **جان هايکنز** پوهنتون کې د نړيوال اقتصاد **پروفيسر Eni** په دې باور دی چې نړيوال سيستم د نړيوال منل شوي اسعارو لکه د متحده ايالاتو ډالر د تبا دلي د وسيلې په توگه د حساب واحد او د ارزښت ذخيره کولو څخه لاسته راوړي. مگر د هغې رول به په حاشيه کې په داسې کچه راټيټ شي چې د بهرني فکتورونو فعاليت به وي، لکه په نړيوال بازار کې بدلونونه، او داخلي عوامل، لکه څنگه چې متحده ايالات له خپلو مالي او سوداگريزو ننګونو سره مخ دي.

د پانو شمېره: له 4 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خپرو لولئ

لکه څنگه چې په ټوله نړۍ کې په پراخه کچه لیدل کېږي، د بریکس بلاک په چټکۍ سره د یو ډیر دیموکراتیک او څو قطبي نړیوال نظم لپاره چې د ټولو هیوادونو حاکمیت، مساوات او تنوع ته درناوی کوي په چټکۍ سره یو پیاوړی حرکت راټولوي. متحده ایالات او لویدیځ متحدین اکثراً په نړیواله مرحله کې د هغې راتلونکې وده او رول په ژوره توګه کموي، مګر ګټې یې لوري کړي، خپل وسایل یې جوړ کړي، لکه د برکس بانک چې د IMF او نړیوال بانک سره ورته والی لري، په ځانګړې توګه د بدیل سازمان په توګه اوبیا خصوصاً نړیوال سویلي هیوادونو ته .

د امریکا متحده ایالات او اروپا د اوکراین د اشغال په اړه غواړي لویدیځو قدرتونو ته وښيي چې دوی لا هم ملګري لري. برازیل او هند، په مقابل کې، دواړو له لویدیځ سره نږدې اړیکې ټینګې کړي دي. که څه هم لاهم د توجیه وړ دلیلونه شتون لري، چې د ډلې غړي له اوږدې مودې راهیسې د ځینو داخلي ویشونو او تر یوې اندازې پورې د همغږي لید نشتوالي له امله شنه شوي دي.

په **جوهانسبرګ** کې، BRICS د 2023 تر مشرۍ لاندې د سویلي افریقا، **سیریل رامافوسا**، د ستاینې وړ هره ف ترلاسه کړ. لکه څنگه چې په 10 نقطه ګډه اعلامیه کې ویل شوي، BRICS به د خپلو ګډو هڅو له لارې د آسیا، افریقا او ترانس اتلانتیک په اوږدو کې د یو بدیل نوي سیستم جوړولو لپاره په ثابت ډول کار وکړي BRICS، د نورو شپږو غړو سره، اوس د نړۍ له 40٪ څخه ډیر نفوس او د نړیوال ناخالص تولید له څلورمې برخې څخه ډیر کور دی، د نړیوال سیاسي او اقتصادي لوبغاړي کېدو د بلاک هیلې. د نوي رییس په توګه، روسیه به د BRICS راتلونکې سرمشریزه د 2024 کال په اکتوبر کې په کازان کې ترسره کړي.

د دې مقالې دلیکونکې په برخه کې څو کرښې :

پروفیسور **موريس اوکولي** د افریقا یې مطالعې تو انستیتیوت او د نړیوال اقتصاد او نړیوالو اړیکو انستیتیوت، د روسیې د علومو اکاډمۍ کې ملګری دی. هغه د روسیې په شمال ختیځ فدرالي پوهنتون کې هم ملګری دی. هغه د Roscongress Foundation او Valdai Discussion Club کې کارپوه دی.

د یو اکاډمیک څیړونکي او اقتصاد د پوه په توګه چې د اوسني جیو پولیتیکل بدلونونو او د نړۍ په رامینځته شوي نظم کې د ژورې علاقې سره، **موريس اوکولي** په مکرر ډول د پرمختللو او پرمختللو هیوادونو ترمنځ د ارتباط مختلف اړخونو په ځانګړې توګه په آسیا، افریقا او اروپا کې د معتبرو رسنیو پورتلونو کې د خپروولو لپاره مقالې چمتو کوي. د نظرونو او وړاندیزونو سره، هغه د

برېښنالیک له لارې رسېدلی شي. markolconsult (at) gmail (dot) com : هغه د نړیوالو څیړنو لپاره په مکرر ډول مرسته کوونکی دی.

په درناوی « 27-08-2023 »

د پاڼو شمېره: له 5 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راټولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ